

Järelevalve aruanne

Järelevalve ja õigusteeninduse talitus

Tallinn 2014

Justiitsministeeriumi järelevalve ja õigusteeninduse talitus
Justiitshalduspoliitika osakond

Justiitsministeerium

Väljaandja:
Justiitsministeerium
Tõnismägi 5a
15191 Tallinn
Telefon: 620 8100
Faks: 620 8109
e-post: info@just.ee

Kõik käesolevas materjalis esitatu on kaitstud autoriõigusega, mis kuulub Justiitsministeeriumile. Väljaande tsiteerimine või refereerimine on lubatud üksnes juhul, kui viidatakse materjali autoritele. Ilma Justiitsministeeriumi eelneva kirjaliku nõusolekuta ei ole väljaannet või selle osi lubatud mingil viisil publitseerida.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. KOHTUTÄITURITE JÄRELEVALVE	5
1.1. KONTROLLID.....	5
1.2. KAEBUSED.....	6
1.3. 2013. AASTA JÄRELEVALVE KÄIGUS TUVASTATUD PUUDUSED.....	7
2. NOTARITE JÄRELEVALVE	9
2.1. KONTROLLID.....	9
2.2. KAEBUSED.....	10
2.3. 2013. AASTAL JÄRELEVALVE KÄIGUS TUVASTATUD PUUDUSED	11
3. PANKROTIHALDURITE JÄRELEVALVE	12
3.1 KAEBUSED.....	12
4. DISTSIPLINAARMENETLUSED.....	14
4.1. KOHTUTÄITURITE DISTSIPLINAARMENETLUSED.....	14
4.2. NOTARITE DISTSIPLINAARMENETLUSED	14
4.3. PANKROTIHALDURITE DISTSIPLINAARMENETLUSED	14
5. MUUD KAEBUSED	15
KOKKUVÖTE	16

Sissejuhatus

Vastavalt justiitshalduspoliitika osakonna põhimäärusele on osakonna põhiülesanne riigi justiitshalduspoliitika kavandamine ja elluviimine järgmistes valdkondades: I ja II astme kohtud ja kohtulikud registrid, Eesti Advokatuur, advokaadikutse ja riigi õigusabi korraldus, Notarite Koda ja notarite ametitegevus, Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda ning kohtutäiturite ametitegevus ja pankrotihaldurite kutsetegevus, vandetõlgikutse, patendivolinikukutse, Riigi Teataja väljaandmine koos muu seonduva õigusteabe avaldamisega, Registrate ja Infosüsteemide Keskus ning Justiitsministeeriumi infotehnoloogia.

Justiitshalduspoliitika osakonna pädevuses olevate ülesannete täitmiseks teostab järelevalve ja õigusteeninduse talitus seaduses sätestatud ulatuses osakonna vastutusalas riiklikku ja teenistuslikku järelevalvet. Käesoleva aruande eesmärk on anda statistiline ülevaade 2013. aastal järelevalve ja õigusteeninduse talituse poolt läbiviidud järelevalvemenetlustest. Aruandes on kajastatud järelevalvemenetlused, mis on läbi viidud ning mille suhtes valdavas osas on järelevalveakt või muu otsus koostatud 2013. aastal.

Aruanne koosneb neljast peatükist. Esimeses kahes peatükis käsitletakse kohtutäiturite ja notarite büroodes läbiviidud kontrolle ja nende tegevuse peale esitatud kaebusi. Lisaks statistilistele näitajatele esitatakse läbiviidud kontrollide põhjal loeteluna peamised tuvastatud puudused. Samuti antakse ülevaade kohtutäiturite ja notarite tegevuse peale esitatud kaebustest.

Kolmas peatükk annab ülevaade pankrotihaldurite tegevuse suhtes esitatud kaebustest.

Neljandas peatükis käsitletakse kohtutäiturite, notarite ja pankrotihaldurite suhtes läbiviidud distsiplinaarmenetlusi. Lisaks antakse lühike ülevaade kohtute registriosakondade suhtes läbi viidud järelevalvemenetlustest.

1. Kohtutäiturite järelevalve

1.1. Kontrollid

Järelevalvet kohtutäituri ametitegevuse üle teostab justiitsminister tema poolt volitatud ametnike kaudu. Järelevalvet koja põhikirja, organite otsuste ja koja kehtestatud hea ametitava täitmise üle teostab Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja (edaspidi *koda*) aukohus. Justiitsministeerium võib järelevalve teostamisse kaasata koja. Vastavalt kohtutäituri seaduse (KTS) § 54 lõikele 3 võib justiitsminister anda järelevalve teostamise üle kojale järgmistes valdkondades:

- 1) teiste elukutsete esindajatega ühistes ametiruumides töötamise keelust kinnipidamine;
- 2) büroo nõuetekohastest lahtiolekuaegadest kinnipidamine;
- 3) ametialastest kitsendustest kinnipidamine;
- 4) kohtutäiturile seadusega pandud ametikohustuste isiklik täitmine;
- 5) ametikindlustuse olemasolu ja vastavus kehtestatud nõuetele;
- 6) ametitoimingute registreerimise nõuetest kinnipidamine;
- 7) statistika koostamine ja aruannete esitamine.

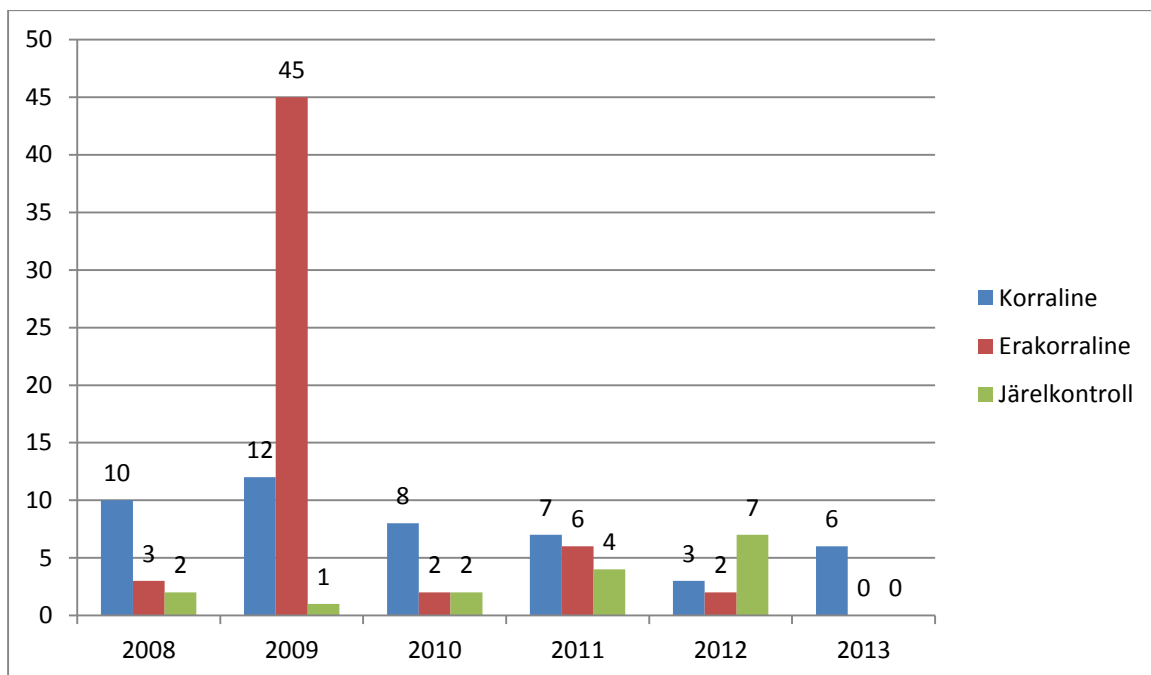
Järelevalve teostaja kontrollib kohtutäituri ametitegevuse nõuetekohasust, sealhulgas kohtutäituri seaduse § 54 lõikes 3 nimetatud valdkondi ja:

- 1) kohtutäituri ametialase arvelduskonto käivet;
- 2) kohtutäituri tasu ettemaksu ja täitekulu, sealhulgas tasu võtmise seaduslikkust;
- 3) ametitoimingute registreerimist ja infotehnoloogilist töökorraldust;
- 4) õigusaktidest või heast ametitavast tulenevate muude nõuete, kohustuste ja tähtaegade järgimist.

Järelevalve ei hõlma ametitoimingu tegemisel kohtutäituri valitud õigusliku lahenduse otstarbekuse hindamist.

Järelevalve kohtutäituri ametitegevuse üle toimub korralise kontrolli, erakorralise kontrolli ja järelkontrollina ning isiku avalduse või kaebuse või muu dokumendi või teabe alusel. Esimene korraline järelevalve toimub kohtutäituri teise ametiaasta jooksul. Järgnevate korraliste kontrollide sagedust seadus ei sätesta. Erakorraline kontroll toimub põhjendatud juhtudel, kui on alust arvata, et kohtutäituri või kohtutäituri asendaja ametitegevuses esineb olulisi kiiret kõrvaldamist vajavaid puudusi. Järelkontroll toimub korralise või erakorralise kontrolli tulemusena tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks antud ettekirjutuse nõuetekohase täitmise kontrollimiseks.

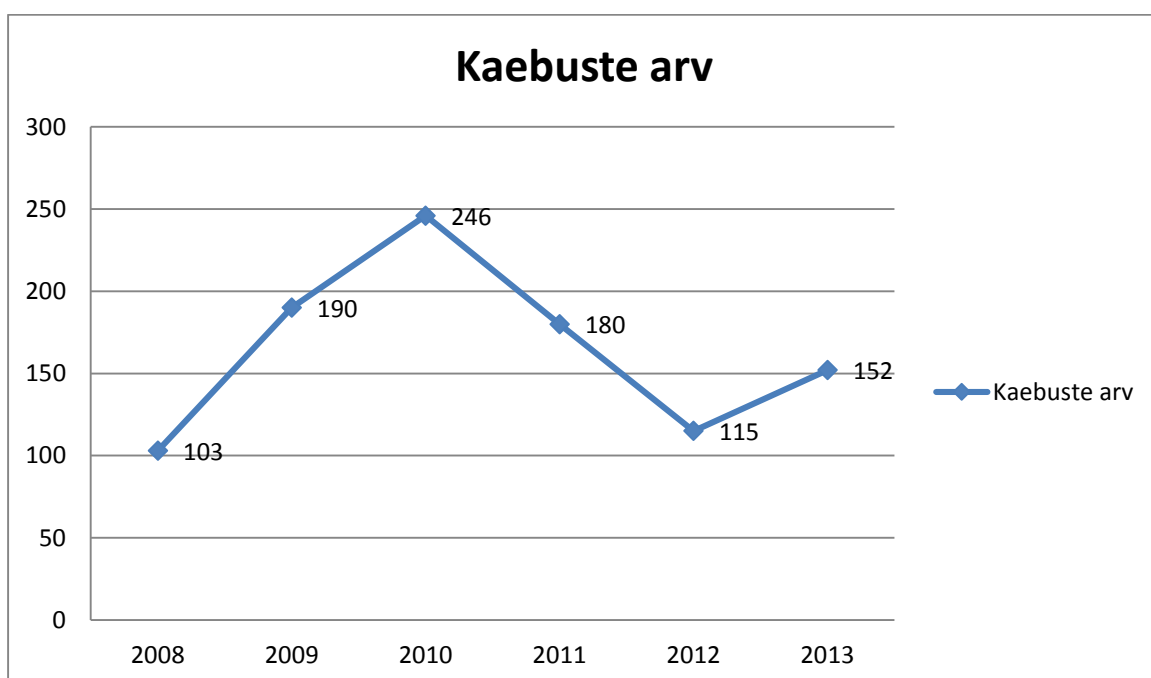
2013. aastal viidi korralisi kontrollide läbi 6. Järelkontrollide ja erakorralisi kontrollide läbi ei viidud. Kohtutäiturite tegevuse peale esitati kokku 152 kaebust, mille põhjal viidi läbi järelevalve-menetlus. Järelevalvemenetluse tulemusena tehti 2013. aastal 27 tähelepanu juhtimist.

Joonis 1: Justiitsministeeriumi poolt teostatud kohtutäiturite büroode kontrollide arv 2008-2013. 2009. a järeلvalvete hüppelise kasvu põhjuseks oli erakorraliste järeلvalvete läbiviimine nõudeõiguse arestimise kontrollimisel.

1.2. Kaebused

2013. aastal esitati kohtutäiturite tegevuse peale 152 kaebust, mis on märkimisväärselt kõrgem arv võrreldes eelneva aastaga (vt joonis 2). 2013. a kaebuste hulk on võrreldes eelnenud aastaga umbes kolmandiku võrra kasvanud ning ligineb pigem 2011. a tasemele:

Joonis 2: Justiitsministeeriumile kohtutäiturite peale esitatud kaebused aastatel 2008-2013.

Enim võib kaebuste sisu osas tuua välja järgmist:

- ✓ kohtutäitur on arestinud mittearestitava sissetuleku või sissetulekuosa;
- ✓ arestimisel ei ole jäetud arveldusarvele elatusmiinimumi;
- ✓ kohtutäitur ei vasta menetlusosaliste avaldustele, selgitustaotlustele ning kohtutäituriga ei ole võimalik ühendust saada;
- ✓ kohtutäitur vastab menetlusosalise pöördumistele kasutades üleolevat kõnepruuki;
- ✓ kohtutäituri tegevusetus nõude täitmisel;
- ✓ kohtutäitur viivitab arvelduskonto aresti alt vabastamisega;
- ✓ kohtutäitur viivitab otsuse tegemisega;
- ✓ kohtutäitur ei vaata kaebust tähtaegselt läbi;
- ✓ kohtutäitur ei vasta tähtaegselt;
- ✓ kohtutäitur ei täida oma selgituskohustust jne.

1.3. 2013. aasta järelevalve käigus tuvastatud puudused

1. Mitmel juhul tuvastati menetlusosalise (võlgniku või sissenõudja) kaebuse või muu pöördumise (selgitustaotlus, märgukiri, teabenõue) mittetähtaegne lahendamise ja/või tehtud otsuse menetlusosalisele kättetoimetamata jätmise. Raskemate rikkumiste korral tegi kohtutäitur otsuse alles pärast järelevalveametniku sekkumist või ei kaasanud menetlusosalisi otsuse tegemisse. Ühel juhul tegi kohtutäitur otsuse esitatud kaebuse lahendamiseks oludes, kus kohtu otsusega oli täitemenetlus peatatud.
2. Paaril juhtumil oli kohtutäitur kordusenampakkumise läbiviimisel vara allahindamisel jätnud järgimata TMS § 100 lõikes 5 sätestatud nõude küsida vara allahindamisel eelnevalt võlgniku ja sissenõudja seisukohta.
3. Hüpoteebiga tagatud nõuete sissenõudmisel tehti kahel korral oluline menetlusviga – hüpoteegi kohese realiseerimise asemel asusid mitmed kohtutäiturid läbi viima täitemenetlust võlgniku kogu vara suhtes, sh seadsid pangakontodele areste jne. Justiitsministeerium juhtis nimetatud kahel korral kohtutäiturite tähelepanu asjaolule, et hüpoteegipidajal on vastavate tingimuste saabumisel õigus nõuda võlgneta summa tasumist hüpoteebiga koormatud kinnisasja müügitulu arvelt. Kohtutäitur peaks seetõttu asuma koheselt realiseerima hüpoteebiga koormatud kinnisasja ning ei tohiks menetlusaega pikendada muude täitemenetluses lubatud toimingute sooritamisega. Hüpoteegi realiseerimise takistuseks täitemenetluses ei saa olla muude menetlus-toimingute (arestid jms) sooritamise võimatus või keerukus. Lisaks on oluline märkida, et Riigikohtu 28. septembri 2011. aasta lahendist nr [3-2-1-60-11](#) tulenevalt viiakse kinnisasja täitemenetluses menetlust läbi mitte isiklikult võlgniku vastu, vaid sissenõudja poolt laenusaaja rahaliste kohustuste tagamiseks kinnisasjale seatud hüpoteegi realiseerimiseks. „Sellises täitemenetluses ei saa pöörata sissenõuet kinnisasja omaniku hüpoteebiga koormamata varale.“ (viidatud lahendi punkt 16).
4. Paaril juhtumil viis kohtutäitur täitemenetlust läbi võlgniku suhtes, kelle suhtes oli välja kuulutatud pankrot ja oli alustatud võlgadest vabastamise menetlust.
5. Tuvastati mitmeid vigu täitemenetluse lõpetamisel. Ühel juhtumil tuvastati täitemenetluse infosüsteemis täitemenetluse lõpetamise kande tegemata jätmise, millest tulenesid isikule ebasoodsad varalised tagajärjed. Mitmel juhul tuvastati täitemenetluse lõpetamise otsuse võlgnikule edastamata jätmise.
6. Tuvastati mitmeid puuduseid enampakkumiste läbiviimisel. Ühel juhul oli enampakkumise teade ebaselge ning kohtutäitur ise ei pidanud kinni enampakkumise teates sätestatud

tingimustest. Ühel juhul viivitas kohtutäitur ca aasta aega kohtu kinnistusosakonnale enampakkumise akti ja ära kirja ning avalduse esitamisega ostja kinnistusraamatusse omanikuna sissekandmiseks ja keelumärke ja lõppevate õiguste kustutamiseks.

7. Paaril juhtumil tuvastati kohtutäituri poolt kohtuotsuse või määruse täitmata jätmine või selle täitmisega oluline viivitamine.
8. Ühel juhtumil oli kohtutäitur asunud sisse nõudma nõuet, mis ei olnud sissenõutavaks muutunud.
9. Ühel juhtumil oli kohtutäitur teinud põhivõlasumma ning sellest tulenevalt ka kohtutäituri tasu määramisel olulise kalkulasioonivea, suurendades võlasummat mitmekordselt.
10. Ühel juhtumil muutis kohtutäitur võlgniku taotluse alusel pangakonto arestimisakti (arestivaba summa määratlust), samas kontrollimata, kas ja millised olid vahepealsel perioodil olnud võlgniku kontodel laekumised.

2. Notarite järelevalve

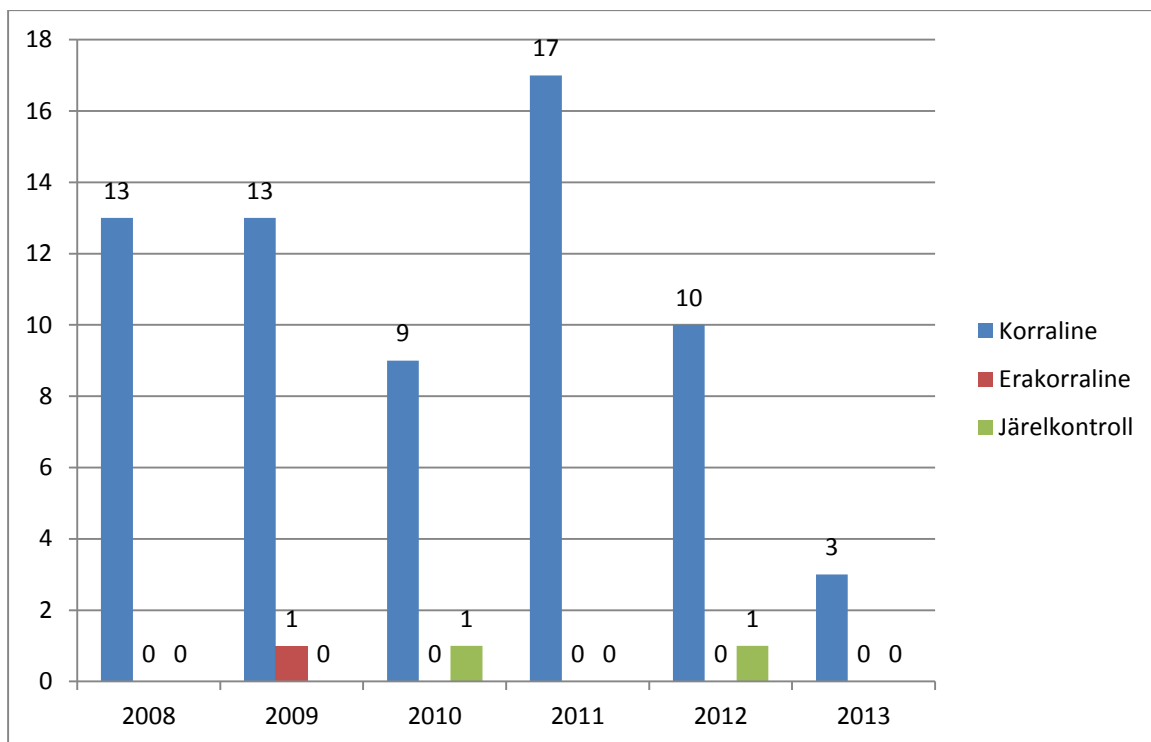
2.1. Kontrollid

Järelevalvet notari ametitegevuse üle teostab justiitsminister tema volitatud ametnike kaudu. Justiitsminister võib järelevalve teostamisse kaasata Notarite Koja esindaja, kelle määrab Notarite Koda. 2013. aastal osales järelevalvetes Notarite Koja tegevdirektor.

Järelevalve notari ametitegevuse üle toimub korralise kontrolli, erakorralise kontrolli või järelkontrollina. Esimene korraline kontroll notari ametitegevuse üle toimub teise ametiaasta jooksul. Järgnevate kontrollide sagedust määrustik ei sätesta. Erakorralist kontroll viiakse läbi põhjendatud juhtudel, kui on alust arvata, et notari ametitegevuses esineb olulisi kiiret kõrvaldamist vajavaid puudusi. Järelkontroll toimub korralise kontrolliga avastatud puuduste kõrvaldamise ja korralise kontrolli tulemuste alusel antud justiitsministri käskkirja nõuetekohase täitmise kontrollimiseks. Notariaadimäärustiku § 76 kohaselt on järelevalve objektiks:

- ✓ notari ja tema büroo töökorraldus;
- ✓ tööks vajalike vahendite olemasolu ja kättesaadavus;
- ✓ isikuandmete elektrooniline töötlus notaribüroos;
- ✓ ametitegevuse raamatu ja muude raamatute pidamine;
- ✓ notari dokumentide vormistamine ja pitseerimine;
- ✓ hoiustamine;
- ✓ notari dokumentide arhiveerimine;
- ✓ juurdepääsu olemasolu elektroonilistele registritele ja päringute tegemise korraldus;
- ✓ ametitoimingus osalejate esindamine kohtu- ja haldusasutustes;
- ✓ notari tasu võtmise õigsus;
- ✓ ametikindlustuse olemasolu;
- ✓ rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmine. Viimati märgitus on Justiitsministeerium oma järelevalvekohustuse notareid puudutavas osas delegeerinud Notarite Kojale.

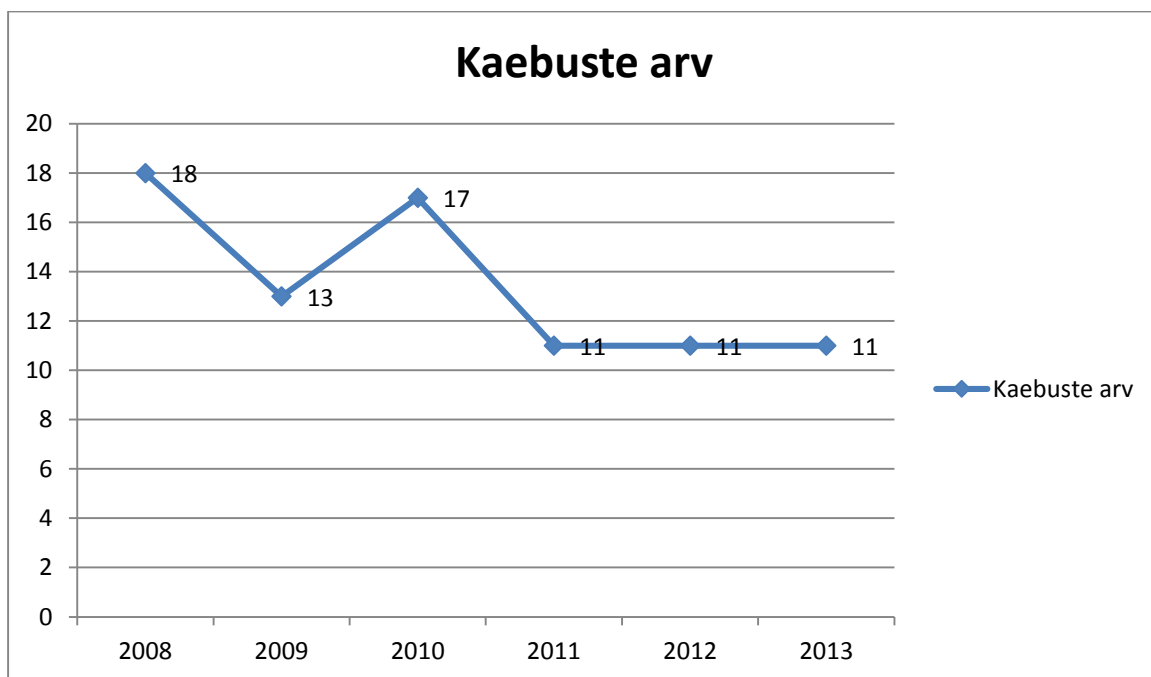
2013. aastal viidi läbi 3 korralist kontrolli. Järelevalve tulemusena ei tuvastatud 2013. aastal notarite tegevuses olulisi rikkumisi.

Joonis 3: Justiitsministeeriumi poolt teostatud notari büroode kontrollide arv 2008-2013.

2.2. Kaebused

2013. aastal esitati notarite ametitegevuse peale kokku Justiitsministeeriumile 11 kaebust ning järelevalve tulemusena tehti notaritele kaks tähelepanu juhtimist. Kaebuste arv on võrdluses eelnevate aastatega jäänud samale tasemele.

Joonis 4: Justiitsministeeriumile notarite tegevuse peale esitatud kaebused 2008-2013.

Kaebuste sisuks oli kahtlus notari poolt dokumentide võltsimises, avalduse notariaalsel kinnitamisel esindusõiguse tuvastamata jätmine, kaebaja kirjale vastamata jätmine ning üldkoosoleku protokoll

tõestamisel vigade tegemine. Nimetatud kahtlustused ei leidnud järelevalve käigus tõendamist. Samuti esitati kaebusi notari poolt pärimismenetluse läbiviimise kohta.

Kaebused on valdavalt olnud siiski alusetud – ametitegevuse nõuete rikkumine leidis 2013. aastal tuvastamist ühe kaebuse pinnalt, mille osas tegi Justiitsministeerium notarile tähelepanu juhtimise ning kahe korralise järelevalve tulemusena tegid järelevalve ametnikud märkuse NotS § 32 lõike 2 (Notari tasu ametiteenuse osutamise eest lepitakse enne teenuse osutamist notari ning teenuse taotleja vahel kokku kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.) nõuete täpsema järgimise kohta ning juhtisid tähelepanu vajadusele vältida notariaalsete dokumentide vormistamisel kirja- ja hooletusvigu.

2.3. 2013. aastal järelevalve käigus tuvastatud puudused

- 1) Kahele notarile tehti tähelepanujuhtimine. Ühel juhul oli põhjuseks notari poolne pärimistunnistuse tõestamisega viivitamine ettekäändel, et pärijad ei ole selleks soovi avaldanud. Pärimisseaduse § 171 lõige 1 näeb seevastu ette, et notar tõestab pärimistunnistuse, kui pärija pärimisõigus ja selle ulatus on piisavalt tõendatud. Pärimisseadus ei nõua pärimistunnistuse tõestamiseks eraldi pärijate tahteavaldust; pärimismenetluse algatamise avaldus ongi avaldus pärimistunnistuse tõestamiseks. Kui notar viivitab põhjendamatult pärimistunnistuse tõestamisega, kahjustab ta pärandvara suhtes õigusi omavate isikute huve. Teise tähelepanujuhtimise puhul oli tegemist juhtumiga, kus notar oli mitmel juhul ebamõistlikult viivitanud hoiustatud rahasummade väljamaksmisega.
- 2) Kahel juhul ei olnud notar ametiteenuse osutamisel teenuse taotlejaga sõlminud kokkulepet kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (notariaadiseaduse § 32 lõige 2). Järelevalve käigus, notariga vesteldes, selgus, et kuigi notar on isikutega eelnevalt suuliselt kokku leppinud ametiteenuse osutamise hinna, siis sellist kokkulepet ei ole eraldi vormistatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kontrollijate hinnangul on kokkuleppe sõlmimine vajalik eelkõige hilisemate vaidluste vältimiseks, sest osades tehingutes on isikutel raske eristada ametitoimingut ametiteenusest. Nimetatud puudustele juhiti ka notarite tähelepanu ning selgitati kirjaliku kokkuleppe sõlmimise vajadust ja tähendust.

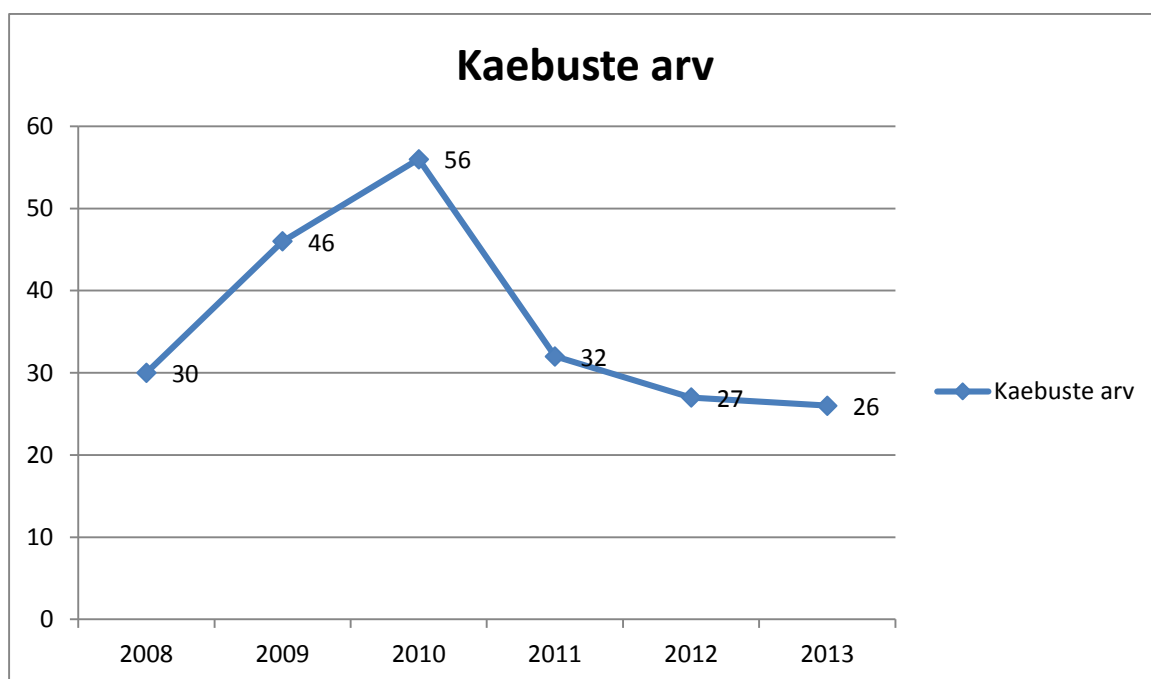
3. Pankrotihaldurite järelvalve

Vastavalt pankrotiseaduse § 70 teostab riiklikku järelvalvet halduri tegevuse üle seaduses sätestatud ulatuses Justiitsministeerium. Sama paragrahvi lõike 5 kohaselt on Justiitsministeeriumil järelvalve teostamiseks õigus:

- ✓ saada haldurilt, võlgnikult, pankrotitoimkonnalt ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuselt vajalikku teavet ja dokumente;
- ✓ saada võlausaldajalt vajalikku teavet;
- ✓ tutvuda pankrotiasja kohtutoimikuga, halduri toimikuga, võlausaldajate üldkoosoleku dokumentidega ja pankrotitoimkonna dokumentidega;
- ✓ kontrollida halduri poolt pankrotimenetluse kohta peetavat arvepidamist ja pankrotivõlgniku raamatupidamist ning pankrotivõlgniku varalist seisukorda;
- ✓ viibida pankrotitoimkonna koosolekul ja võlausaldajate üldkoosolekul.

Justiitsministeerium teostab järelvalvet halduri tegevuse üle halduri peale esitatud kaebuse või muude andmete alusel, mis annavad alust arvata, et haldur on oma kohustusi rikkunud. Justiitsministeeriumil on pankrotihalduri tegevuse üle järelvalve teostamisel õigus kontrollida halduri tegevuse nõuetekohasust ja pankrotimenetluse läbiviimise seaduslikkust.

2013. aastal esitati pankrotihaldurite tegevuse peale 26 kaebust ning järelvalve tulemusena tehti kolm tähelepanujuhtimist.

Joonis 5: Justiitsministeeriumile pankrotihaldurite tegevuse peale esitatud kaebused 2008-2013.

3.1 Kaebused

Pankrotihaldurite peale esitatud kaebustes puudutati erinevaid haldurite töö aspekte.

- 1) Mitmel juhul esines probleeme informatsiooni edastamisega võlausaldajatele ja/või võlgnikule pankrotimenetluse senise käigu, kogutud tõendite ja dokumentide kohta. Ühel juhul oli probleeme jaotusettepanekuga tutvumise võimaldamisega, teisel juhul oli problemaatiline võlausaldajale info edastamine pankrotivõlgniku vara müügi kohta.

- 2) Ühel juhul juhiti pankrotihalduri tähelepanu kasutada võlausaldajate kontaktandmete teadasaamiseks rahvastikuregistri andmeid. Pankrotihalduri ülesanne on teavitada käimasolevast pankrotimenetlusest kõiki võlausaldajaid ning füüsiliste isikute puhul peaks esmaseks kontaktandmete saamise allikaks olema rahvastikuregister, mille kasutamine on pankrotihalduritele tasuta.
- 3) Ühel juhul juhiti kohtu tähelepanu asjaolule, et pankrotihalduril puudus kehtiv kutsekindlustus, mistõttu oli peatatud ka isiku tegutsemine pankrotihaldurina.
- 4) Ühel juhul oli pankrotihaldur jätnud muutmata võlgniku pangakonto arestimisakti pärast Vabariigi Valitsuse määruse muudatuse jõustumist, millega suurendati palga alammäära. Justiitsministeerium juhtis halduri tähelepanu vajadusele olla oma kutsetegevuses hoolsam ning jälgida ise, st ilma võlgniku vastavasisulise pöördumiseta, et arestimisaktid oleksid korrektsed.
- 5) Ühel juhul oli pankrotihaldur rikkunud PankrS § 55 lõikes 2 sätestatud kohustust, võimaldades võlgnikul pikaajaliselt takistada pankrotimenetluse läbiviimist ning võimaldades võlgnikul pika perioodi (mitme aasta) jooksul tasuta kasutada pankrotivara.
- 6) Ühel juhul oli pankrotihaldur jätnud täitmata kohtuotsuse (omandi üleandmine).

4. Distsiplinaarmenetlused

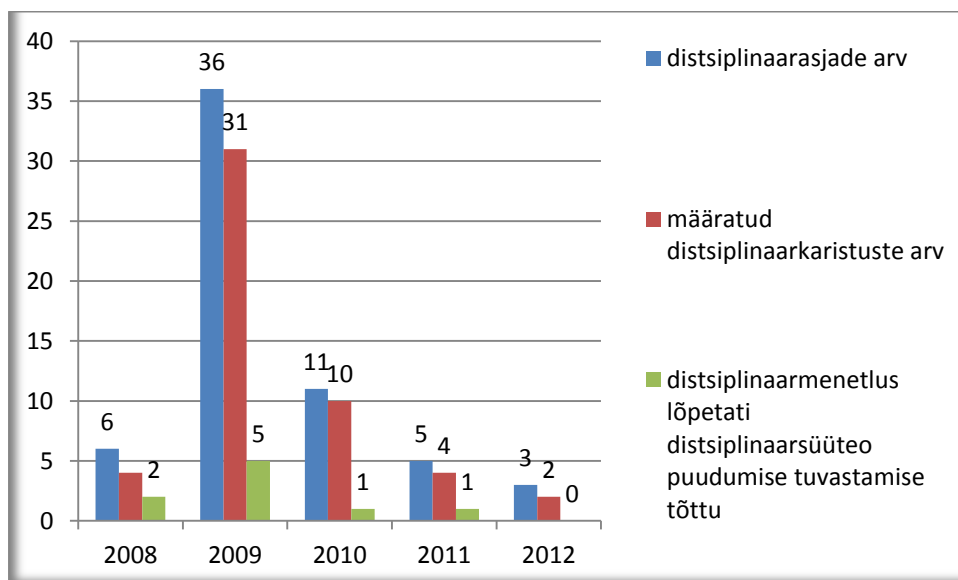
4.1. Kohtutäiturite distsiplinaarmenetlused

Vastavalt kohtutäituri seaduse § 56 on kohtutäituri distsiplinaarsüüteoed:

- 1) ametitegevuses ja ametipidamises õigusaktidest ning koja otsustest ja heast ametitavast tulenevate kohustuste süüline täitmata jätmine või mittenouetekohane täitmine, sealhulgas kohtutäituri tasumääradele mittevastava tasu võtmine;
- 2) vääritud tegu, mis on vastuolus üldtunnustatud kõlblusnormidega või mis vähendab usaldust kohtutäituri ameti vastu, sõltumata sellest, kas tegu pandi toime ametikohustusi täites või mitte.

KTS § 57 kohaselt on kohtutäiturile määratavad distsiplinaarkaristused: noomitus, rahaträhv (64–6400 eurot) või ametist tagandamine.

2013. aastal ei algatatud kohtutäiturite suhtes distsiplinaarmenetlusi, mistõttu on all esitatud möödunud aastate statistika.

Joonis 6: Kohtutäiturite suhtes läbi viidud distsiplinaarmenetlused 2008-2012.

4.2. Notarite distsiplinaarmenetlused

2013. a ei algatatud notarite suhtes ühtegi distsiplinaarmenetlust. 2012. a algatati korralise järelevalve tulemusel üks distsiplinaarmenetlus, mis viis ametist tagandamiseni. Nimetatud distsiplinaarmenetluse käigus tuvastati, et notar jättis korduvalt ja süstemaatiliselt ametitegevuse raamatus registreerimata enda tehtud ametitoimingud ja osutatud ametiteenused, võttis ametiteenuste ja ärakirjade eest korduvalt ja süstemaatiliselt alusetult tasu ning ühel korral võttis registriosakonnale esitatava avalduse projekti koostamise, nelja isiku allkirja kinnitamise ja avaldusest digitaalse ärakirja väljastamise eest tasumääradele mittevastavat tasu. Tänapäevani käib kohtumenetlus Justiitsministeeriumi ning ametist tagandatud notari vahel. Hetkel on menetlus Ringkonnakohtus. Maakohus ei rahuldanud kaebaja (endine notar) kaebust.

4.3. Pankrotihaldurite distsiplinaarmenetlused

Haldurite suhtes läbiviidud riikliku järelevalve käigus ei algatatud 2013. aastal ühelgi juhul distsiplinaarmenetlust.

5. Muud kaebused

Maakohtute registriosakondade kohta esitati kokku kaks kaebust ning lisaks kontrolliti kolmel juhul kohtunikuabide ja kohtudirektori tegevuse õiguspärasust ja korrektsust. Järelevalve käigus äriregistripidaja tegevuses rikkumisi ei tuvastatud. Distsiplinaarmenetlused algatati ühe kohtunikuabi ja kohtudirektori suhtes, kuid karistusi ei määratud, kuna puudused kõrvaldati. 2013. aasta lõpus viidi läbi ka täiendav järelkontroll, mille tulemused kinnitasid, et algsed probleemid, mis viisid distsiplinaarmenetluse algatamiseni, olid likvideeritud.

Advokaatide tegevuse peale esitati 2013. aastal kokku kolm kaebust. Ühelgi juhul ei tuvastatud rikkumisi.

Kokkuvõte

2013. aastal esitati järelevalve ja õigusteeninduse talitusele ca 500 pöördumist: avaldust, kaebust, märgukirja, teabenõuet või selgitustaotlust. Järelevalvemenetlus algatati esitatud pöördumiste pinnalt kohtutäiturite tegevuse peale 152 juhul, notarite tegevuse peale 11 juhul ning pankrotihaldurite tegevuse peale 26 juhul. Võrreldes 2012. aastaga on jäänud samale tasemele notarite ja pankrotihaldurite tegevuse suhtes esitatud kaebuste arv, kuid oluliselt on tõusnud kohtutäiturite tegevuse suhtes esitatud kaebuste arv.

2013. aastal viidi korralisi kontrole läbi kuues kohtutäituri büroos ja kolmes notaribüroos. Järelevalve tulemusel tehti 2013. aastal kohtutäituritele tähelepanujuhtimisi 27 korral, notaritele kahel ning pankrotihalduritele kolmel korral. Maakohtute registriosakondade kohta esitati kokku kaks kaebust ning lisaks kontrolliti kolmel juhul kohtunikuabide ja kohtudirektori tegevuse õiguspärasust ja korrektsust. Distsiplinaarmenetlused algatati ühe kohtunikuabi ja kohtudirektori suhtes, kuid karistusi ei määratud, kuna puudused kõrvaldati. Advokaatide peale esitati kolm kaebust, kuid ühelgi juhul ei tuvastatud järelevalvemenetluse käigus puudusi.

Kohtutäiturite puhul võib läbiviidud kontrollide tulemusena esile tõsta peamiste puudustena menetlusosalise (võlgniku või sissenõudja) kaebuse või muu pöördumise (selgitustaotlus, märgukiri, teabenõue) mittetähtaegset lahendamist ja/või tehtud otsuse menetlusosalisele kättetoimetamata jätmist. Raskemate rikkumiste korral tegi kohtutäitur otsuse alles pärast järelevalveametniku sekkumist. Samuti paistab läbiva probleemina silma täitemenetluse lõpetamisel täitemenetluse registrisse vastava kande tegemine (tegemata jätmine), endise võlgniku varale seatud arestide kustutamine, endise võlgniku mitteteavitamine menetluse lõpetamisest jms. Esmapilgul võib näida, et võlgniku või võlausaldaja kaebuste ja muude pöördumiste kiire ja efektiivne lahendamine on täitemenetluses teise- või isegi kolmandajärguline, kuna menetlus on peamiselt suunatud võla sissenõudmisele ning pidev ja aktiivne suhtlemine menetlusosalistega võib olla koormav. Ometi on siinkohal oluline märkida, et jättes tähelepanuta pealtnäha triviaalsed menetlusdetailid või menetlusosaliste pöördumised, tekitavad taolised minetused sageli täiendavat halduskoormust mitte ainult järelevalve teostajale, vaid lõppastmes kohtutäituritele endile ning kahandavad süsteemselt usaldust kohtutäituri ameti vastu. Halvemal juhul võib ebakorrektne menetlus ja arvepidamine viia kahju hüvitamise ja avaliku hukkamõistuni. Seetõttu on äärmiselt oluline pöörata tulevikus senisest enam tähelepanu täitemenetlusregistri andmete ajakohasusele ja korrektsusele. Andmekvaliteedi tagamine on kohtutäituri ülesanne. Samuti tuleb senisest enam pöörata tähelepanu menetlusosaliste pöördumiste kiirele ja sisulisele lahendamisele kohtutäituri enda poolt ning vajadusel põhjalikult selgitada menetlusosalistele nende õiguseid ja kohustusi ning senise menetluse kulgu ja selle põhjuseid.

Pankrotihaldurite tegevuse suhtes esitatud pöördumiste ja kaebuste puhul torkab samuti silma ebapiisav suhtlus ja teabe andmine võlausaldajatele. Ometi viiakse pankrotimenetlust läbi justnimelt võlausaldajate huvides. Hoolimata sellest, et seadus ei kohusta igal ajahetkel võimaldama tutvumist pankrotimenetluse hetkeseisu või toimikuga, tasuks pankrotimenetluse läbipaistvuse suurendamiseks aktiivsemalt suhelda menetlusosaliste, eelkõige võlausaldajatega ning võimalusel väljastada informatsiooni menetluse hetkeseisu kohta. Taoliselt kasvab ka usaldus pankrotihalduri tegevuse suhtes.

Notarite tegevuses ei tuvastatud olulisi rikkumisi ning üldiselt saab notarite poolt läbiviidavaid menetlusi pidada läbipaistvateks ja korrektseteks. Väiksemate minetuste puhul on notarid koheselt tähelepanu juhtimise järgselt oma tegevust muutnud.